

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 *
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 *
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 22 kor.
 Negyedévre... 6 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 Szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszajáró
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 3.

Reform.

Statisztikai kimutatások szerint a választók fogynak s az adók emelkednek. E szomorú viszonyok között orvosszerként hat az az indítvány, mely legalább a választottakat óhajtja szaporítani.

Szegeden heves, egészen az éjszakába nyúló vitát provokált az a belügyminiszteri rendelet, mely a városi képviselők számát, tekintettel Szeged lakosainak óriási felszaporodására, 400-ban állapítja meg.

Szegeden nem fogadták szimpatikusan a miniszter kegyességét, de több város, köztük a miénk is, mozgolódní kezd a városatyák számának kibővítése érdekében.

Ha elfogadjuk azt a nagyon is problematikus nézetet, hogy a választások eredménye a nép közvéleményének tükröi, úgy helyes az a felfogás, hogy ez a közvélemény minél impozánsabbul nyilatkozzék meg. Ezért sokan kiterjeszteni óhajtják a választói jogot s ha helyes az a még problematikusabb vélemény, hogy a választottak utján a nép intézi a törvényhozást, úgy helyes az a felfogás, hogy minél több elv és érdekcsoportnak legyen hordozója a törvényhozásban. Ezért kívánják sokan a választottak számát szaporítani.

Hogy azonban a szavazók nagyobb tömege nagyobb intelligenciát képviselne a választásoknál, vagy hogy a választottak nagyobb tömege elfogulatlanabbul képviselné-e a választókat és nem lenne-

csak pusztán nehezkesebbé az egész választási és törvényhozási eljárás eminensebb haszon nélkül, — az nagyon is kérdéses.

A városatyák számát felemelni óhajtó indítvány itt fekszik előttünk s bár jogi alapról meggyőző, hasznáról kevésbé. Nem a kvantum, hanem a minőség a fő ily fontos dolognál.

Az érdekes, és városunkban is bizonyára élénk vitát involváló indítványt már csak érdekességénél fogva is szó szerint közöljük.

* * *

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Közismert és országszerte feltűnést keltett a belügyminiszternek 123.187/1901. számú Szeged városához intézett rendelete, mely rendelet annyira homályos és törvényellenes, hogy én arra nem hivatkozom, és indokaim közt fel sem sorolom. Sokkal világosabb és egyszerűbb alapokra helyezem indítványom, melyek a törvényben a törvény szellemében gyökeresnek.

Az 1892. XXVI. t.-cz. hatályon kívül helyezi az 1886. XXI. t.-cz. 96., 24., 29., 32., 43. és 48. §-ait. Ezen szakaszok kötelezőleg előírták:

1. a bizottsági tagok számának 10 évről 10 évre való megállapítását;
2. a választó kerületek beosztásának 10 évenként való kiigazítását;
3. a bizottsági tagoknak 10 évre, a bíráló és állandó választmány tagjainak 5 évre való választását.

Ezzel szemben a 92-iki törvény feléleszti az 1870. 42. t.-cz. azon §-ait, melyek előírják, hogy a bizottsági tagok 6 évre, az állandó választmány és a bíráló bizottság pedig 3 évre választandók.

Különös hangsúllyal meg kell jegyeznünk, hogy az 1870. 42. t.-cz. 21-ik szakasza egye-

zik az 1886. 21. t.-cz. 24. §-ával, mely előírja, hogy városunkban minden 250 lakos után egy bizottsági tag számítandó és ezek száma emelkedhetik 400-ig. E két szakasz csak abban különbözik, hogy míg a 70-iki a törvényhatóság belátására bizza, mikor igazítsa ki a bizottsági tagok számát, addig az 1886-iki törvény a 24. §. utolsó bekezdésében a tagok számának megállapítását kötelezőleg előírja 10 évenként a népszámlálás eredményéhez képest.

Ezen törvény 29. §-ának utolsó mondata még tovább megy és ez így hangzik: »Kiigazítható azonban időközben is, ha a törvényhatóság indokolt előterjesztésére a belügyminiszter a kiigazítást szükségesnek találja.« Ezt kell figyelembe venni, hogy ezen intézkedést az új törvény sem helyezte hatályon kívül.

A törvényhozás előtt fix pontként állott az a tétel, hogy minden 250 lakos után egy bizottsági tag számítandó. A két első törvény ebben összhangzik és a 91-iki törvény azt nem érinti. Az eltérés ott kezdődik, hogy mikor és miként állapítandó meg a számarány. A 70-iki törvény ezt nyitva tartja és a törvényhatóságokra bizza, a 86-iki törvény 10 évenként kötelezőleg előírja, de ezen időn belül is megengedi indokolt előterjesztésre. És most jön a harmadik írás a Szapáry-Lex idejéből. Annak idején a közigazgatás államosítása a küszöbön állónak látszott, és ennek reményében a 92-iki törvény két irányban változtatott 87-iki törvényen, első sorban feléleszti a 70-iki intézkedéseket a 6 és 3 évre vonatkozólag, továbbá az 1881. XXII. t.-cz. 24. §. utolsó bekezdését hatályon kívül helyezi, mely kötelezőleg előírja a közigazgatást, megmarad azonban a törvényhatóságnak az a joga, hogy az erre vonatkozó szabályrendeletet megváltoztassa, illetve ez irányban felterjesztést tegyen a miniszterhez.

Es vajjon nem ezt kívánja a logika és a közszabadság? 1870-ben 30 ezer lakossága volt a városnak, ma van ötvenezer, de lehetne ép úgy százezer és még se legyen nekünk megadva a lehetőség, hogy a

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Tizezer frank jutalom.

Írta: Aurélien Scholl.

Alfred Cliquet, gróf Gérofosse ur komornyikja, bérkocsira ült, hogy egy barátját meglátogassa. Alig hogy beszállt a kocsiba, a párnákon egy gondosan összekötözött kis csomagot talált. Kibontotta a csomagot, s igen hevesen dobogott a szíve, mikor több csomag papírpénzt talált benne. Alfred persze sietett a »leletet« a mellénye és az inge közé dugni s a kabátját jól begombolni. Lemondott a tervezett látogatásról, hazament s megszámlálta a bankjegyeket: éppen százötven darab ezres volt. Százötvenezer frank! És semmi irat, semmi cím nem volt a csomagban.

— Találni és lopni nem mindegy, — mormogta magában. — Nekem éppen annyi jogom van ehhez a vagyonhoz, mint annak, aki a kocsiban felejtette.

Alfred ott hagyta a szolgálatot s az előkelő negyedik egyikében egy kis lakást bérelt, amelyet huszonnégy óra alatt elegánsan beburkolozott.

— Hálátlanság volna, — gondolta magában az ujdonsült tőkepénzes, — ha nem hasz-

nálám ki a szerencsét, amely végre rám talált.

S elment egy bankárhoz, akitől 50,000 frankon kétszáz darab blagfonteini aranybányarészvényt vásárolt, amelyről azt mondta neki a bankár, hogy az árfolyama rohamosan fog emelkedni.

Alfred Cliquet amint hazafelé ment, egy kis sárga plakátot látott egy hirdetés kioszk falán. Kíváncsián odament a plakáthoz s elsápadt, mikor elolvasta:

Tizezer frank jutalom! A Hausmann-boulevardon egy bérkocsiban felejtettem egy kis csomagot, amelyben százötven darab ezer frankos bankjegy volt. A becsületes megtaláló tizezer frank jutalmat kap tőlem a lakásomon...

Kétségtelen, hogy ez az a csomag, amelyet ő talált.

— Most már késő, — gondolta magában Cliquet; — de ha a blagfonteini bányaspekuláció beválik, akkor kárpótolni fogom valamivel ezt a gondatlan embert...

Megbizott egy helyszerző irodát, hogy küldjön neki egy inast. Egy fiatal ember jelentkezett nála.

— Szolgált már valahol?

— Nem uram, hanem megvan bennem a jó szándék s hamarosan megtanulom a teendőimet.

— Mi a neve?

— Edgar Boffignon.

— És mi volt az előtt?

— Irnok voltam egy közjegyzőnél. Mivel azonban egészen váratlanul százötvenezer frankot örököltem, ott hagytam az állásomat. Mikor elbúcsúztam a közjegyzőtől s fölvettem az örökségemet, kocsit fogadtam, hogy a pénzemet a hitelintézetbe vigyem s ott elhelyezzem. Mikor a Hausmann-boulevardon jártunk, egyszerre rémületes kiáltozást hallottam; a villamos vonat feldöntött egy bérkocsit s a lovat agyon-gázolta; a kocsiban ülő asszony egy kis gyerekekkel együtt a sínekre esett; kiugrottam a kocsiból, hogy segítsek rajtuk s meg is mentettem őket a biztos haláltól, de mikor megfordultam, hogy ismét kocsiba szálljak, már nem volt ott a kocsi, amelynek az ülésen ott hagytam az örökségemet egy kis csomagban.

Cliquet ez elbeszélés hallatára úgy elsápadt, mint a halál. Emberfölötti erőlködéssel igyekezett a fölindulását elpalástolni. Már most mit csináljon? A pénz egy részét már elköltötte: ha bevallaná az igazat, el volna veszve.

— Boffignon ur, nincs senkije se?

— Van, uram. Anyám, egy szegény özvegy asszony, tizenkilenc éves növérémmel, Madeleine-nel falun lakik, Blois közelében egy kis házacskaiban. Varrással és kézimunkával tengetik az életüket.

törvényhatósági bizottság számát kiigazítsuk. Hát volna ebben ratio? A 86-iki törvény még arra is gondolt, hogy 10 éven belül hirtelen felszökik a lakosság száma és ez esetre megadja a kiigazítás lehetőségét a 29-ik §-ban.

Nézetem szerint a törvényhatóságnak jogában áll szabályrendeletét megváltoztatni, de nincs erre kötelezve. Annyi bizonyos, hogy számarány szaporítása a közszabadság kiterjesztését jelenti, megfontolandó kérdés azonban, vajjon a bizottság jobban fog-e functionálni, ha a városatyák számát nyolczvannal szaporítjuk. Ezen kérdés eldöntése a törvényhatóság bölcsességétől vár elintézést.

De Szeged városához intézett rendeletre sem hivatkozunk, mert ezen rendelet homályos és törvénytelen. A dolog historikuma a következő: Polczner Jenő országgy. képvis. és bizottsági tag indítványt nyújtott be Szeged törvényhatóságához, hogy a bizottság számát 284-ről 400-ra emeljék fel. A törvényhatóság azonban kimondotta, hogy ezen kiigazítás törvénybe ütközik és nem vehető keresztül. Ez ellen Polczner Jenő felebbzéréssel élt a miniszterhez. Akkor járt volna el a miniszter helyesen és a törvény értelmében, ha e városi határozatot megsemmisíti és kimondja, hogy igenis joga van minden törvényhatóságnak ide vonatkozó szabályrendeletét a kiigazítás értelmében megváltoztatni. A miniszter azonban túllépte hatáskörét, midőn rendeletben kötelezőleg előírja a kiigazítást. A rendelet fonákágát bizonyítja azon körülmény is, hogy a miniszter nem bocsátott ki közzétett hasonló értelemben az összes törvényhatóságokhoz.

A mi álláspontunk a helyes, hogy a kiigazítás jog, nem pedig köteleesség.

Indítványozom ennél fogva, hogy a jogügyi bizottság meghallgatása után

mondja ki a törvényhatóság, hogy tegyen a tanács a fentiek értelmében előterjesztést.

Dr. Kurländer Ede,
törvh. biz. tag.

Uj nagykövetünk a szentszéknél.

A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király *Revertera* Frigyes, nagykövetet állásától felmentette és helyébe vatikáni nagykövetté gróf *Szécsen* Miklós külügyminiszteri első osztályfőnököt nevezte ki. Gróf *Revertera* szolgálatai elismerésül a Szent István-rend nagykeresztjét kapta.

Választási harc a gyomai kerületben.

Gyomáról táviratozzák nekünk: A Barabás Béla lemondása folytán elrendelt új választás december 9-én lesz. Több jelölt mérkőzik a mandátumért. A szociáldemokratáknak újjászervezett csoportja *Mészáros* József budapesti gépész léptette fel. *Mészáros* Dóboz községben december 1-én tartotta meg programbeszédét. Az ellenpárt nem akarta meghallgatni, e miatt a nép közt véres verekedésre került a dolog. A hírhedt *Várkonyi* István is fellépett agrár-szociálista programmal.

A törvényhatóság újra alakítása.

Szeged város köztörvényhatósága két napon át tartó közgyűlésen tárgyalta a belügyminiszternek a törvényhatóság újra alakítása tárgyában az 1886. évi törvény alapján kiadott rendeletét, mely szerint a törvényhatóság az eddigi 280 tag helyett az időközben megnőtt népesedés számarányához képest 400 taggal alakíttassék meg. A miniszteri rendelet ellen *Fillich* Kálmán és *Rózsa* Izsó azt vitatták, hogy a miniszter törvényt magyarázata téves, mert az 1892. évi Szapári-féle közigazgatási törvény felüggesztette az 1886. évi törvény rendelkezéseit. *Polczner* Jenő országgyűlési képviselő és a belügyminiszter rendeletének több pártolója a rendeletnek az 1870. évi törvényen alapuló törvényessége mellett harcoltak. A törvényhatóság közgyűlése tegnap késő éjjel ért véget. A megejtett szavazásnál a köztörvényhatóság 18 szótöbbséggel elhatározta, hogy a kibocsátott belügyminiszteri rendeletet nem veszi tudomásul, sőt az ellen úgy a belügyminiszterhez, valamint az összminiszteriumhoz és az országgyűléshez feliratot intéz és a küszöbön lévő választásokat e rendeletre való tekintet nélkül december 15-én megtartja. Az ügy elvi fontosságához szó nem fér, mert Aradon, Pécsen, Temesvárott a belügyminiszter döntése alapján szaporítani készülnek a képviselőtestület létszámát. Városunkban szintén mozgalom indult ez ügyben.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 3.

Gróf *Apponyi* Albert elnököl.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után *Münnich* Aurél, az V. bíráló bizottság elnöke jelentést tett több mandátumról.

Madarász József kérésére az elnök felolvastatta a bíráló bizottság erre vonatkozó jegyzőkönyveit.

Szell Kálmán miniszterelnök a zárszámadásokról nyújtott be jelentést.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter bejelentette az ujoncjutalékról és az ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslatokat és több rendbeli jelentést.

Következik a napirend: az országgyűlési gyorsirói hivatal tagjainak kérvénye.

Biró Lajos előadó ajánlotta a gazdasági bizottságnak a kérvényről szóló jelentését.

A gazdasági bizottság javasolja, hogy a gyorsirókat az országgyűlési tudósító megszünetéséért kártérítésben részesítse a Ház.

Vészi József kéri a Házat, hogy a két gyorsiró-segéd is részesüljön kártérítésben.

A Ház *Vészi* József módosításával fogadja el a gazdasági bizottság jelentését.

A Ház ezután áttért

az indémítás

tárgyalására.

Neményi Ambrus előadó röviden elfogadásra ajánlja.

Komjáthy Béla: Az indémítás megszavazását bizalmi kérdésnek tekinti és ezért pártja nevében kijelenti, hogy ők a javaslatot nem szavazzák meg. Főleg közjogi okokból, de azért is, mert ez a kormány, mint az előzők, nem védte és nem fejlesztette az ország függetlenségét, még azon keretben sem, melyet a 67-es törvények számára biztosítanak.

Elmondja, hogy 67. óta legföllebb személyek változtak, de a rendszer nem. Így volt ez akkor is, mikor az ellenzők akkori vezére, *Tisza* Kálmán belépett a kormányba.

A mai kormány is a régi csapáson halad. *Szell* azon elvekkal foglalta el mai helyét, melyekkel az előző kormányokat támogatta. Politikai rendszerváltozás nincs, a kormányzási modorban lehet, — azt concedálja — van is rendszerváltozás és ez egyénileg tetszik is, de ez még sem lehet ok a kormány támogatására. Magyarországon csak elvek megtagadása, meghunyászkodás révén jutnak az emberek bármely oldalról a miniszteri székekbe és akkor az osztrák rendszer szolgálivá válnak.

Cliquet elfordult, hogy könyes szemét megtörölje.

— *Edgar*, — szólt, — fölfogadom őt a szolgálatomban.

— Köszönöm uram.

— Teljes ellátáson kívül hatvan frank havi fizetést adok önnek . . .

Csöngettek.

— Valószínűleg a reggelimet hozzák, — szólt *Cliquet*, melyet itt szemközt a vendéglőben rendeltem meg. Terítse meg az asztalt; az asztalkendőket ott a fiókban találja meg, a tányérok és az evőszerek pedig a buffelben vannak.

Kinyitotta az ajtót. Egy pinczér jött be egy kosárral, melyből *Cliquet* három tányérral leborított edényt vett ki.

S aztán mikor megfordult, így szólt:

— Nem úgy kell megteríteni az asztalt! Nézze meg, hogy én hogyan teríték!

S ügyesen leborította az asztalt egy abroszszal, két terítéket tett rá, meg mustárt, sőt és borsot, s így szólt:

— Ne engedjük kihűlni a ragout-t! Üljön ide!

— Hogyan, uram, ön azt akarja, hogy . . .

— Ó, én reggelizhetem egy közjegyző irnokával is! — szólt *Cliquet*.

Megreggeliztek. A kávé után így szólt *Cliquet*:

— A ruhámat ki kell porolni és kefélni az előszobában. De az ablakot ki kell nyitni,

hogy a por kihuzódjék. Majd megmutatom önnek, hogy ezt hogyan kell csinálni.

Cliquet kiporolta a ruháit, sőt az inasának a ruháit is.

— Holnap pedig, — szólt az inasához, — magunk készítjük a reggeliünket.

— Nem állok jól érte, hogy valami kitűnő lesz a reggeli, — szólt *Edgar*.

— Nézz meg, hogy én mit csinállok s aztán csakhamar épen úgy megtanulja a főzést, mint én.

A két fiatal ember között csakhamar bizalmas viszony keletkezett. *Edgar* *Boffignon* sokkal jobb nevelésben részesült, mint *Cliquet*, aki azonban az újságok és regények buzgó olvasása által mégis elég jó modorra tett szert. Volt valami fogalma a földrajzról és a történelemlről, sőt talán arra is képes lett volna, hogy egy szalonban, bár fölületesen, beszélgesse egyről-másról.

Cliquet inasának a szolgálja lett. Ő késítette a reggelit, az ebédet, tisztogatta a cipőket és takarította a lakást.

Ha *Edgar* néha valamelyik egykori kollégájával találkozott, dicséretreméltó őszinteséggel ezt szokta mondani!

— Ó, én nagyon jó gazdára találtam!

Cliquet bármily nagy áldozatokat hozott is és bármily figyelmes volt is az inasa iránt, folytonosan lelkiismeret furdalásokat érzett. Ha *Edgar* a színházba vitte vagy meghívta egy palack horra s *Boffignon* így szólt hozzá: »Kö-

szönöm, ön igazán nagyon jó hozzám, — *Cliquet*nek ezt sugta valami benső hang: »Hiszen ő fizet, nem te . . . Te nyomonruit, neked kellene köszönetet mondanod!«

Egy reggel, mikor hiábavaló volt minden törekvése, hogy a lelkiismeret-furdalásoktól megszabaduljon, *Cliquet* azt ajánlotta *Edgar* *Boffignon*nak, hogy ránduljanak ki *Blois*ba. *Edgar* természetesen nagyon szívesen fogadta ezt az ajánlatot. Odaérték *Blois*ban a kis házacska s beléptek. *Boffignon* anyó sirva ölelte keblére a fiát, *Madeleine* megcsókolta a fivére mindkét arcát s *Edgar* nagy hévvel viszonzta is a csókot.

— Bemutatom neked *Alfred* *Cliquet* urat, — szólt *Edgar* az anyjához — akinél én . . . alkalmazva vagyok.

Vidáman megebedeltek. A könnyű *bloisi* bort nagyon dicsérte *Cliquet*, aki épen nem titkolt bámulattal nézegette a mellette ülő szép fiatal leányt. *Madeleine* erős, de azért mégis karcsu és hajlékony leány volt, rendkívül üde volt az arca, fekete a szeme s igen szép a haja. Naiv keresetlenséggel beszélt s ha mosolygott, ragyogtak pompás, fehér fogai.

A következő éjszaka *Cliquet* álmatlanul hanykolódott az ágyában.

— Te gazember, — gondolta magában, — m'gloptad ezeket a derék embereket!

De hogyan adja vissza a pénzüket? Körülbelül tizenkétezer frankot elköltött butorokra és egyéb szükségességekre s ötvenezer frankon

Felsorolja azokat az előnyöket, miket még a 67-es alapon is meg lehetett volna szereznie az országnak, de ezeket is a kormányok szolgálta volna mostanáig megakadályozta. Ilyen a magyar hadsereg kérdése. Ezt a legrégebbi törvényektől kezdve a hatvanhetedik törvényig mindegyik biztosította Magyarország számára. Ilyen a külügyek kérdése.

Maga a miniszterelnök mondja, hogy két-féle külügy van, tényleg pedig a világon nincs diplomáciai képviselő, hol a magyar államnak csak jelvényét is lehetne látni. Panaszolja, hogy a magyarosodásban nem haladunk előre. Budapesten az istentisztelet még mindig német, a tőzsde német. A magyar nép jogtalanságát panaszolja. Se gyűlekezési joga, se egyesülési joga nincs. A választási jog kiterjesztéséről hallani sem akar a kormány. Miféle bíróság — kérde aztán az igazságügyminisztertől — az az udvarmester-bíróság. Hát nem vagyunk mi egyenlők a törvény előtt?

Öt perc szünet.

Szünet után:

Elnök: Az ülést újból megnyitom. Ki következik?

Kubik Béla jegyző: Zichy János gr.!

Zichy János gr.: T képviselőház! (Halljuk!)

Az előttem fekvő törvényjavaslatot, amely egy bizalmi momentumot involvál, nem fogadom el azért, mert elvi okok választásnak el bennünket a kormánytól, a melyekből kifolyólag bizalommal a kormány iránt nem viseltethetünk. (Helyeslés a néppárton.) Hogy mik azok az elvi okok, azt itt ez alkalommal kifejttem talán felesleges. Kifejtettük már több ízben, meg is ismételtük és e tekintetben nem akarom a t. ház figyelmét igénybe venni. Ezen elvi okok benn vannak abban a különbözőzetben, amely a mi programunk és a többség gyakorlati politikája közt van. (Helyeslés a néppárton.)

A hazafiság.

T. ház! Az a mód, melylyel a felirati vita alkalmával a pártot a többség padjaiból támadták és támadni jónak látták, azt látszik előttem bizonyítani, hogy az a sajtószertü antagonizmus, melylyel a régi rendszer viseltetett a néppárt irányában, ma is él az igen t. szabadelvű párthan. Következik ez azon körülményből, hogy elvették a régi rendszernek a fegyvereit, meggyanusították bennünket, megvádolták azzal, hogy a nemzetiségekkel paktálunk, hogy hazafiatlanok vagyunk. Sőt mi több, a t. miniszterelnök ur, a ki különben olyan objektív és olyan óvatosan

traktálja a fontos kérdéseket, maga is hivatkozott a váguj helyi volt képviselőjelöltnek, Markovits Rezsőnek beszédére, a kiről azt állította, hogy néppárti képviselőjelölt volt és ennek beszédéből az magyarázta ki, hogy ő illetőleg a néppárt nemzetiségi politikát csinál. Mindenki olvashatta ennek a képviselőjelöltnek a nyilatkozatát, melyből kitűnik először az, hogy az illető nem volt néppárti, hanem nemzetiségi jelölt, másodsor pedig kitűnik, hogy a néppárt vele szemben állást foglalt. Nem hiszem, hogy ilyen momentumra ilyen nagy és bennünket ilyen mélyen érintő vádat alapítani szabad volna.

Csak az tudja, hogy mennyire faj az ilyen igazságtalan vád, a ki úgy, mint én, szívemnek mélyében hordja a hazaszeretet megszentelt érzését. (Élénk tetszés és éljenzés a néppárton.) Ez az az érzés, t. ház, amely mindenkinek szívével jó a világra, a kinek ősei hosszú időközön át éltek ezen a megszentelt földön; ez az az érzés, t. ház, amely családi és társadalmi életünknek alapját képezi. (Helyeslés a néppárton) ez az, amely arra ösztönöz bennünket, hogy fáradjunk, dolgozzunk, szenvedjünk, hozunk sok-sok áldozatot, és ha kell, tanuljuk meg a lemondást is. (Ugy van a néppárton!) A hazaszeretet t. ház, az ideál, amely őt születik a magyar embernek bölcsőjénél és csak akkor enyészik el, a midőn az utolsó hant zokogás közt hull le a koporsónk fedelére. A hazaszeretet az a spártai pajzs, amelyet minden magyar anya odaad gyermekének; nekem is ideadta anyám, a mikor kiküldött az életnek viszontagságos küzdelmébe; ez az egyedüli összetartó kapocs, amely összeköt mindnyájunkat, osztály- és valláskülönbségre való tekintet nélkül; ez az, amely a testvériség érzését involválja, azért, mert összetart, összekulcsol és egyesít; hatalmassá és nagygyá tesz bennün et. Sok minden elválaszthat, t. ház és talán nem él ezen a földön két ember, a kinek lelki világa minden tekintetben egymáshoz simulhatna, egynek azonban egyesíteni kell minden pártot és ez az emberi szív érzelmeinek a gyöngye: a hazaszeretet. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a néppárton.) Ezt a hazaszeretetet, amely nem kér, hanem mindent odaadni kész, amely nem önző, hanem áldozatra képes: nem engedem elvitatni semmi körülmények között senkitől sem magamtól, sem attól a párttól, amelynek szerencsém van tagja lehetni. (Élénk helyeslés és éljenzés a néppárton) és legkevésbé sem engedhetem meg ezt a sajtó részéről, különösen a sajtónak azon áramlatától, amely úgy látszik, a régi rendszer dohos levegőjéből csap át ebbe a megtisztuló atmoszférába. (Helyeslés a

néppárton) és felkapja ezeket az üres vádakat, mint a hogy a dermesztő őszi szél felkapja a száraz, elhalt sárga faleveleket és viszi, sodorja azokat magával tovább, nem tudva hol fogja azokat elejteni és mit temet el általuk. Ez az eljárás lehet elfojtott keserűségnek kifakadása; lehet talán időtöltés, lehet egy általam meg nem értett taktika, de semmi esetre sem productiv, hanem nagyon is inproductiv foglalkozás, amely sokkal inkább mérgez, mint az az állítólagos konkolyhintés, amelyet Rakovszky István t. barátomra ráfogtak, a ki velem együtt szíve mélyében fel van háborodva, a mikor azt látja és tapasztalja, hogy azokkal a fegyverekkel küzdenek ellenünk, különösen a sajtóban, amely fegyvereket a régi rendszer mellett küzdők kezéből csak egyesült erővel birtunk kicsikarni. (Helyeslés a néppárton.)

A vallási szempontok.

Azt mondják rólunk, hogy a néppárt alássa az államnak vallási és erkölcsi alapjait, a mikor a választási küzdelmekben felekezeti szempontból izgat.

Először is tagadom azt t. ház, hogy izgat, de másrészt kérdem és kíváncsian kérdem, mutassa meg nekem valaki a felekezetenküli állam vallási alapjait, a melyeket megtámadni lehetne. (Helyeslés a néppárton.) Hiszen ezeket a vallási alapokat éppen a felekezetenküli állam a szabadelvűség nevében vetette ki lábai alól, mikor felekezetenkülivé vált. Kérdem, lehet-e, szabad-e olyan váddal, olyan ténynyel megvádolni egy egész pártot, a mely tények elkövetése magában véve fizikai lehetlenség. (Ugy van! Ugy van! a néppárton!)

De hogy visszatérjek arra a témára, a mit itt ismételtén mondtak, a mi úgy látszik, nagyon tetszetős, hogy a néppárt tényleg a választások alkalmával a legnagyobb mértékű izgatást fejtette ki, azt kérdzem én egész tisztelettel és objektivitással, vajjon elképzelhető-e, hogy azok, akik annak idején annyi hévvel, vallási érzésen alapuló meggyőződéssel küzdöttek az egyházpolitikai törvényalkotások ellen, hogy mondom azok olyan gyorsan feledhessék az annak idejében a szabadelvűség sajtójában megjelent, a liberálistikus nevében epébe mártott tollal irt vádaskodásokat és rágalmakat? Azt hiszi az igen t. szabadelvű párt, hogy az annak idején a magyar főrendiház előtt lezajlott és szabadelvű rajongók által inscenált a szomorú és sajnálatraméltó eseményeket el tudja felejtetni egy minden tekintetben tiszteletreméltó államférfiúnak és kormányelnöknek odavetett hármass jelszava.

A politikában ép úgy, mint a természetben nincsenek ugrások; a politikában ép úgy mint az életben a bűn megboszulja magát, a megmérgezett sebek örökké genynyednek, nem tudnak begyógyulni és végre kiteszik az emberi szervezetet, a testet annak, hogy az is megmérgeztessék. Sokan csodálkoznak a felett, hogy mi nem viseltetünk több szimpátiával az új rendszer iránt. De ezek talán feledni látszanak azt, hogy az új rendszer éppen azt vette át, mint első sorban megőrzendő drága örökséget, a mely az én felfogásom és meggyőződésem szerint a mérgezést és fertőzést okozta: az egyházpolitikát. (Ugy van! Ugy van! a néppárton.)

Az igen t. miniszterelnök ur a felirati vita alkalmával mondott egyik beszédében az ő modorában mindenkor tapasztalt előzékenységgel rólam megemlékezvén, azt mondta, hogy én, habár galambszeliden, de újra és újra feltepem a hegedő sebeket. En csak recriminállok és azt kérdzem, hogy vajjon az a szabadelvűség, a melyről a miniszterelnök ur egy olyan gyönyörű szép definitiót adott a főrendiház legutolsó ülésén, nem engedi-e meg azt, hogy panaszkodjunk, ha fájdalemak gyötörnek és hogy aggodalmainknak kifejezést adjunk akkor, amikor ezen aggodalmakra meggyőződéssük szerint elegendő alap forog fenn. (Helyeslés a néppárton.)

A liberalizmusról én nem tudnék olyan virágos definitiót adni, mint a t. miniszterelnök ur tette, de azt hittem, hogy a feljajdulásra, aggodalomra és panaszra ez a szabadelvűség is megadja a szabadságot. En sebeket

biagfonteini bányarésztvényeket vett. De a pénz felét mindenesetre visszaküldhetné, névtelen levélben, annak a jelétül, hogy a lelki ismerete készletti őt a pénz visszaadására . . . Ah, ha Madeleine-t hozzá adná feleségül, akkor mindent rendbe lehetne hozni! A birtokában levő tőkét a felesége hozományának tekinthetné s boldog lehetne . . .

Cliquet már napkeitek talpon volt. Megvetette az ágyát és kispörte a szobát. S aztán egyszerre csak hozzá látott a konyha köves padlójának a surolásához.

— Mit csinál itt Cliquet ur? — kiáltott rá Boffignon anyó, mikor e munka közben meglepte.

— Szeretek a ház körül foglalatzkodni, — válaszolt Cliquet egész egyszerűen.

— De hiszen ön nem azért jött ide, hogy az én háztartási munkámat elvégezze!

— Ahogy tetszik, — szólt Cliquet.

S hozzálátott Edgar ruháinak a kifeléséhez.

Öt napi tődülés után Cliquet és Boffignon visszatért Párisba.

A megérkezésük után következő napon Edgar egy lepecsételt csomagot kapott a postán. Edgar gyorsan felbontotta a csomagot s nyolcvan darab ezrest talált benne meg egy kis czédulát, melyre ezek a szavak voltak írva:

»Remélem, nem sokára kiegészíthetem ezt az összeget.«

Örömeben felsikoltott a szegény fiu s odahívta Cliquet-t.

— Nézd csak, visszatüldték a pénzem felét!

— Örvendek, — szólt Cliquet, — de egy szerszám szomorú is vagyok.

— Miért?

— Mert most már te gazdagabb vagy, mint én, pedig én szeretem a nővéredet.

— Eh, — szólt Edgar, — hiszen mi sem valami fényes körülmények közt nőtünk fel. Az atyám tanító volt Bloisban, 1400 frank évi fizetéssel. Ez a nyolcvanezer frank rám nézve nagy vagyon! Bizonyosan van neked is valamennyi pénzed?

— Majd megnézem, — szólt Cliquet.

Elővette az újságot, megnézte a tőzsdei árfolyamokat s elolvasta ezt a sort:

»Délafrikai bányák . . . Blagfontein . . . 1120.25.«

— Én is a »gyalázatos« tőkepénzesek közé tartozom! Megyek azonnal a tőzsdére, még ma eladom a blagfonteini résztvényeimet s visszautazunk Bloisba; már nagyon vágyódom Madeleine után!! . . .

. . . Cliqueték igen boldogok. Megvásároltak egy nagy darab földet, amelyen gabonát termelnek s gyönyörködnek a legelőikben és a teheneikben.

nem téphetem fel és nem téphetek fel azon egyszerű oknál fogva, mert ezen sebek soha sem gyógyultak be teljesen. De kijelentem, hogy ha valamikor begyógyulnának, akkor sem tépném fel őket, mert én nem szenvedélyeket mozgatni és izgatni akarok és akkor, amikor az egyházpolitikai törvények revíziójáról itt beszéltek, nem rombolni, hanem építeni akarok. (Helyeslés a néppárton). Olvassa el bárki is eddig elmondott beszédeimet és felszólalásaimat, nem fog azokban találni egyetlen szót, egyetlen helyet vagy vonatkozást, egyetlen momentumot sem, mely az izgatáshoz még távolról is hasonlítana. De ha azt látjuk t. ház, hogy a fejünk felett a ház lámpákban áll, akkor természetesen ez a szabadelvűség is megengedi azt, hogy segítségért kiáltunk.

A reakció.

Mert a t. miniszterelnök ur maga azt mondta, hogy a szabadelvűség a szabad mozgásnak a szelleme. De úgy látszik s ezt a t. miniszterelnök urnak a felirati vita alkalmával mondott egyik beszédéből olvasom ki, hogy ő az egyházpolitikai törvények revízióját a reakció előjátékának tekinti. Hát én ezt így indokolatlanul odavetve, őszintén megvallva, nem értem. Nem értem pedig azon egyszerű oknál fogva, mert én magamat reakcionáriusnak egyáltalában nem érzem. Sőt határozottan kijelentem és kérem, hogy bárki és bármikor hivatkozzék reám, kimondom, hogy bármikor felvetné itt fejét akár a házban, akár a házon kívül a reakció, a visszafejlődés, vagy amint a t. miniszterelnök ur sajátosságosan, tipikusan kifejezte magát: a visszacsinalásnak szelleme, én lennék az első, aki minden rendelkezésre álló eszközzel annak útjába állnék. (Helyeslés. Ugy van! Ugy van! a néppárton).

Mert nincsen könnyebb t. ház, mint egy eszmét és törekvést egy rémképpel agyonütöni annak, aki, mint a t. miniszterelnök ur, tagadhatatlanul a népszerűség szárnyain lebegve gyakorolja hatalmát. A kísértetekről azonban csak a gyermekek félnek és a boszorkányok létezését már Kálmán király tagadta, még pedig törvényben. En t. ház, a reakciót és annak rémeit nem tartom és nem tarthatom másnak, mint kísérteteknek, fantomoknak és boszorkányoknak, amelyekről ügyesen szőtt mesékkel lehet mulattatni, szórakoztatni és altatni a hiszékeny gyermekes tömeget; de nem lehet komolyan beszélni a huszadik században, a magyar parlamentben éppen a t. miniszterelnök urnak, akinek módjában állana ezen állítólagos reakció rémének csak árnyékát is kiűzni a hazából, ha azok tényleg léteznének. Ha, mint mondtam, mindenekelelt a felekezetekről szóló törvény revíziójának gondolatát, mely tényleg benne van a szabadelvűpártban, ha ezt a gondolatot maga akceptálná, elfogadná és annak végrehajtását majd kezébe venné. (Ugy van, ugy van! a néppárton).

Mert ennek mégis volna egy nagy előnye és ez a nagy előny az volna, hogy a keserűségeknek nagy része megszűnnék, az ellentétek egy része kiegyenlítődne, a sebeknek egy része begyógyulna és az egy politikai alapon álló tényezők tömörülését elő lehetne segíteni. Továbbá egy nagy előnye volna annak és ez az, hogy azt a tagadhatatlanul nagy anyagi és erkölcsi erőt, melyet az új rendszer képviselői képviselnek a szabadelvűpártban, egy új rendszernek törekvései tágabb tért és szabad szárnyalást nyernének a dolog természeténél fogva, kevesebb ellenállást találván és erre bekövetkeznék az, a mit a t. miniszterelnök urnak a szabadelvűségről mondott definitiójának punctum saliens, vagyis a szabad mozgás szellemszárnyra kelne ebben a hazában, ami igen érdekes körülmény volna azért, mert az új rendszer eszméinek szabad mozgására tényleg nagyon nagy szükség van ebben a hazában. (Helyeslés a néppárton). De visszatérve a reakció vádjára egészen tárgyilagosan kérem a t. miniszterelnök urtól, vajjon pl. éppen a felekezetnélkülségről szóló törvény revíziója volna-e azonos a reakcióval? Nagyon hálás volnék bárkinek, aki nekem ezt plausibilisan megmagyarázni képes lenne. Mondjunk egy másik törvényt. Mondjuk az anya-

könyvvezetésről szóló törvényt. Ha oly módon revídiálnák, hogy visszaadnának az anyakönyvek a felekezetek kezébe és ezáltal milliókat lehetne megmenteni ennek az amugy is szegény nemzetnek, vajjon egyenlő-e ez a visszafejlődéssel? Vajjon egyáltalában e két törvény revíziója bármi tekintetben akár előnyösen, akár hátrányosan befolyást gyakorolhat az egészséges fejlődésre? Avagy t. ház, a házassági jognak oly módon való revideálása, hogy elimináltassék az a most törvényben foglalt elv, hogy az egyház papjai előtt kötött házasságok nem érvényesek, mondom, ennek a törvénynek revídiálása nem volna egyéb, mint visszafejlődés és visszacsinalás? En ezt korlátolt ellenzéki értelmekkel felfogni képtelen vagyok. Nem tudom megtalálni, hogy a reakciónak csirája hol van itt eltemetve. Hát vajjon az egyházpolitikai törvények megalkotása előtt mindnyájan reakcionáriusok voltunk? (Tetszés a néppárton). Vajjon azok, akik annak idején elleneztek az egyházpolitikai reformokat, nem tartván azokat czélszerűeknek és időszerűeknek, mindnyájan reakcionáriusok voltak? Es reakcionáriusok azok, kik nincsenek velünk egy pártban, de megtudják érteni és fel tudják fogni meggyőződésünket, hogy a felekezetnélkülségről szóló törvény nagy társadalmi veszedelem csiráját hordja magában. (Tetszés a néppárton). Nem akarok felekezetieskedni és elfogult álláspontra helyezkedni. Nem a katolicizmusról beszélek, mely anyailag talán legkevésbé szenvedett az egyházpolitikai törvények alatt, de a protestantizmusról szólok, amelyről tudjuk, — mert hiszen a protestantizmushoz közel álló férfiakról tudjuk, — hogy a protestáns felekezetekhez tartozók száma évről-évre csökken és hogy ez a csökkenés arányban áll a felekezetnélküliek számának szaporodásával. (Igaz! Ugy van! a néppárton).

Ha elfogult katolikus volnék, mint a mi nek sokan tartanak, akkor elsurranék e kérdésen, mondván, hogy nem érdekel. De első sorban magyar ember vagyok és törvényhozó, a ki elfogult álláspontra nem helyezkedhetik, hanem mikor látom, hogy a protestáns felekezetek hívői számának csökkenése arányban van a felekezetnélküliek számának szaporodásával, akkor kell, hogy az ország színe előtt erre rámutassak és aggodalmamat ki nyilvánítsam. Rá kell mutatnom erre a momentumra, amelyből meggyőződésem szerint nagy veszély fog támadni az amugy is beteg magyar társadalomra. (Igaz! Ugy van! a néppárton).

Mi tehát a néppártnak főbüne? Az, hogy az államhatalom összes funkcióiba a keresztény szellemet és elveket akarván megvalósítani, mindenekelelt a felekezetnélküli törvény revíziójára gondolunk. Ez pedig úgy látszik, a régi rendszer szabadelvű alkotásainak koronája, egy noli me tangere. Ugyan, kérdem t. ház, ki lett boldogabb ebben az országban az egyházpolitikai törvények által? Hatalmasabb lett a magyar állam? Erkölcsiiben gazdagodott a magyar nemzet? Vajjon egységesebb lett-e a magyar társadalom? Vagy kérdem, hatalmasabb-e a magyar állam, mint 7-8 év előtt volt? Es vajjon nem veti-e fel magát minden alkalommal és minden politikai motívumnál újra a felekezetieségnek a szelleme, nem méltóztatnak-e észrevenni azt, hogy ebben az országban titkon fejlődik az antiszemitizmus? (Derűtlenség jobbfelel). Hát t. ház, kinek lesz ebből haszna, nem fogjak-e majd a néppártra fogni, daczára, hogy ez következménye az egyházpolitikai törvényhozásoknak? (Zaj.) Nem-e könnyebben lehetne megoldani a nagy társadalmi problémákat, melyek előttünk állnak, nem lehetne-e több erőt kifejteni a nagy gazdasági kérdések megoldásában, melyek sürgősen megoldásra várnak, nem lehetne-e a nagy közjogi kérdéseket egységesebb megoldásra vinni, ha nem élné még minden pártban az a méreg, melyet az egyházpolitikai törvények c epegették belé? Es mert mi ezen mérges anyagot ki akarjuk venni a nemzet testéből a revízió által, azért vagyunk izgatók, reakcionáriusok és hazafiatlanok? Mutasson valaki a néppárt programjában egyetlen pontot, melyet nem a hazaszeretet, nem a nemzet jól felfogott érdeke iránti őszinte érzés

diktált és sugalt. (Igaz! Ugy van! a néppárton) Mi tiszteljük minden politikai párt meggyőződését azért, mert az meggyőződés, azért kívánjuk és követeljük, hogy a meggyőződés alapján konstruált politikai programunknak meggyőződéssel való megvalósítása érdekében kifejtett munkásságunkban mindenki is tisztelje a hazafias törekvéseket. (Helyeslés a néppárton.) Bármit mondjon is az igen t. miniszterelnök ur, nevezze ő azt a liberálizmust, mely az ő ideálja, irányának, vallomásának, érzésének, felfogásának, szellemének vagy bármi másnak...

Förster Ottó: Véletlennek!

Szell Kálmán miniszterelnök: Nem tudja Förster ur, mit mond! Nem Zichy Jánosnak, a közbeszólónak feleltem.

Zichy János gróf: ez mindig egy abstract fogalom marad olyan, mint a madár dala, vagy a virágnak illata. Es mindig üres frázis lesz addig, míg a szabadelvűség le nem veszi magáról teljesen az autocratának a köntösét, (Igaz! Ugy van! a néppárton) és nem kezdi meg a szabadság legprimitívebb kultuszát, mely nem más, mint az ellentétes vélemények és meggyőződések feltétlen tisztelete. (Helyeslés a néppárton.) Mikor a liberalizmus a polgári házasság behozatala által elfoglalta a felekezeteknek egy nagy jogkörét, akkor szerény felfogásom szerint vételt azon szabadelvűség ellen, melyről a miniszterelnök ur ugyancsak a főrendiház legutóbbi ülésén azt mondta, hogy megadja mindazt, a mi az emberé, a mi a jogé, az egyenlőségé, a mi az államé, az Istené és a vallásé. Mikor önök nem csak nem adnak, de görcsösen fogva és lekötve tartják mindazt, a mi elvétetett a vallástól és a felekezetektől, akkor kétszeresen megsértik azt az elvet, a melyet a t. miniszterelnök ur anyai emphazissal, lelkének egész lelkesedésével és szívének egész melegével dekretált a törvényhozás másik termében. A mit mi akarunk a revízió által elérni, az nem más, mint ennek a mindenkori gondos applicációja, az nem más, mint a mit a t. miniszterelnök ur a főrendiházban kimondott, de a mit a szabadelvűség ugyancsak a liberalizmus nevében tagad meg a vallástól. Mig ez az ellentét fenforog, a theoria és a praxis, a theoriának applicációja közt — mert itt is fontos az applicatio — addig az ellentét köztünk és a kormány is sajnáljuk, de a mig a kormány és a néppárt közt fennáll az az ellentét, melyet az állam és egyház közé vontak, addig ellenfelek maradnak, addig bizalmat nem szavaznak s a javaslatot visszautasítják. (Eljenzés a néppárton).

Lovász Márton, a Szederkényi-párt ifjú tagja szolt ezután rokonszenvesen előadéban; bizalmi kérdést látván a javaslatban, melyet nem szavaz meg.

Letartóztatott „miniszter.“

— Egy biharmegyei község eseménye. —

Érdekes letartóztatás híret jelentik Tenkéről. Az eset ott nagy szenzációt keltett.

Tenkén és vidékén »miniszter« néven ismerte mindenki **Deák Mihály** jómódu polgárt. Az igazi nevét sokan nem is tudták. Miniszter Mihálynak hívták széltiben.

Deák Mihálynak volt egy sógornője Tenkén. **Ozv. Ilyés Istvánné**nak hívták. Hires asszony volt, jósnő, kihez a babonás, hiszékeny emberek messzi vidékről is eljöttek. A jósnő sok pénzt gyűjtött össze, — néhány ezer forintot. Pár hónappal ezelőtt meghalt s szép vagyonát legközelebbi rokonai örökölték.

A rokonokat egy kis csalódás érte. Több örökséget vártak.

Egyikük-másikuk tudott róla, hogy Ilyésnének egy nagyváradai pénzintézetben több ezer korona betett, kamatozó pénze van. A betéti könyvet azonban nem találták meg s így lassan beletörődtek, hogy a pénzt a jósnő időközben a takarékpénztárból kivette.

Alig egy pár héttel ezelőtt beállított a kér-

déses nagyváradai pénztintézetbe egy asszony. Megkérdezték mit akar.

— Egy kis pénzescském van itt. Azt akarom kivenni.

— Hogy hívják?

— Özv. Illyés Istvánnának, — válaszolt s átnyújtott egy takarékpénztári könyvet, mely 3769 korona betéti összegről szólt.

A pénztintézet gyanu nélkül fizette ki az összeget. Az asszony, özv. Illyés Istvánné nevet irt alá. Minden rendben volt. Az ál Illyés Istvánné, a »miniszter« felesége egész nyugodtan hazament s elszámolt a férjének Deák Mihálynak, ki az egész manipulációt voltaképpen végezte.

Deák Mihály és a felesége azt hitték, hogy tettük sohasem fog kiderülni. Számításukban azonban szomorúan csalódtak.

A rokonok megsejtettek valamit s utána jártak. Nagyváradra jöttek s itt megtudták, hogy Illyés Istvánnának valóban volt betett pénze, de azt pár héttel előbb sajátkezűleg kivette. Az örökösök egyszerre tisztában voltak, hogy itt csalás történt, hiszen az igazi Illyésné már több hónappal ezelőtt meghalt.

A gyanu Deák Mihályék ellen fordult, — kikre már a leltározásnál gyanakodtak s a kik velük együtt osztzkodtak a jósnő hagyatékán. A megcsalt örökösök egy nagyváradai ügyvédhez fordultak s mikor bizonyossá vált, hogy a manipulációt Deák Mihály és felesége követték el, följelentést tettek ellenük a nagyváradai ügyészségnél.

Tegnap délután aztán megtörtént Tenkén a nagy szenzáció. A csendőrök a nagyváradai ügyészség telefon-utasítására letartóztatták a csaló »minisztert« és feleségét.

A bűnös házaspár beismerte a csalást. Mindkettőt bevitték a nagyváradai ügyészség börtönébe.

UJDONSAGOK

Ujabb ajánlat a világitásra.

— 5% engedmény. —

Pár nap óta egy újabb ajánlat fekszik Nagyvárad város törvényhatósága előtt a világitás kérdésében.

Rimanóczy Kálmán és társai: ifj. Rimanóczy Kálmán és Rendes Vilmos, tekintettel arra, hogy a Ganz-cég ajánlata csak november hó 30-ig volt kötelező a vállalkozóra nézve, garanciát vállalnak mindarra, ami a Ganz-cég ajánlatában van, vagyis teljesen elfogadják a Ganz-cég már ismert ajánlatát, elvállalnak hasonló feltételek mellett minden kötelezettséget a villamos telep kiépítésére és még 5%-ot engednek a Ganz-cég ajánlatából.

Panaszolják Rimanóczy és társai, hogy a házi-kezelés eszméjét ők vetették fel, mégis a két szakértő két ellenkező véleménye daczára is az ő korábbi ajánlatukat figyelembe nem vették s a bizottság azt nem is tárgyalta. Pedig beadványuknál a város érdekeit tartották szem előtt.

Kérik, hogy most már 5%-al kétségtelenül legolcsóbb ajánlatukat szakvélemény és tárgyalás alá bocsássák és pedig nem az eddig egymásnak ellentmondó két szakférfiu bírálatát vegyék igénybe, hanem Wittmann műegyetemi tanár és más szakértők véleményét kérjék ki az ajánlatokra; s egyuttal hirdessenek egységes pályázatot s az így beérkező pályázatokat hasonlítsák össze, vagy pedig már most ezen 5 százalékos újabb engedményt tartalmazó ajánlatot vegye a város figyelembe.

Ezen újabb ajánlat jelenleg **Bordé Ferenc** tanácsnoknál, mint a közvilágítási bizottság elnökénél van.

TAJÉKOZTATO.

December 4. A kath. kör választmányi ülése.
December 4. Rendkívüli városi közgyűlés d. u. 8 órakor.
December 9. A jogász ifjuság hangversenye a Szaesvay szobor javára.
December 8. A nőegylet zászlószentelése.
Február 8. Katholikus kör bálja.

* Az »Erzsébet árvaház« zászlószentelése. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet »Erzsébet leányárvaházának« zászlószentelési ünnepélye tudvaleg elmaradt a múlt hónapról azon nagy tüzeset miatt, a mely teljesen elpusztította az árvaház tetőzetét. A nőegylet buzgó elnöksége azonnal intézkedett, hogy az épület mielőbb elkészüljön. Ma már tető alatt van ismét az árvaház s a zászlószentelési ünnepélyt is megtartják pár nap múlva, a korábban tervezett fényvel és ünnepségekkel. Erre nézve a következő értesítést vettük:

Felkérem a biharmegyei és nagyváradai nőegylet tagjait, miszerint Erzsébet leányárvaházunk zászlószentelési ünnepélyén f. hó 8-ik napján délelőtt 9 órakor a székesegyházban tartandó isteni tiszteleten és az árvaházban tartandó ünnepélyen megjelenni sziveskedjenek. Egyuttal pedig felkérem azon t. családokat, hol az árvaház volt növendékei tartózkodnának, miszerint utóbbiakat a zászlószentelési ünnepélyre elengedni sziveskedjenek. Az árvaház volt növendékei a mondott napon, reggeli 8 órakor az árvaházban jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1901. november 3.

Az elnökség.

* Változás a külügyminiszteriumban. Ö Felsője — a hivatalos lap szerint — a vatikáni nagykövetté kinevezett gróf **Szécheny Miklós** helyére gróf **Lützow** Henrik második osztályfőnököt első osztályfőnökké, Kaposmérői **Mérey** Kajetán első oszt. követségi tanácsost második osztályfőnökké nevezte ki a külügyminiszteriumhoz.

* Eljegyzés. **Aufricht** Mór törvényhatósági bizottsági tag kedves, szép leányát **Rózsikát** eljegyezte dr. **Waldmann** Béla jeles képzettségű fiatal nagyváradai szemorvos, a »Magyar Király« kávéház tulajdonosának a fia.

* Városi-kör. Evekkel ezelőtt Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának néhány előkelő tagja mozgalmat indított egy Városi-kör létesítése iránt. A kör tagjai tisztán városi ügyek megbeszéléseivel, czélszerű indítványok és eszmék felvetésével foglalkoztak volna. Az egész mozgalom azonban elaludt. Most Debreczen város törvényhatósági bizottsági tagjainak körében indult meg hasonló mozgalom, valószínűleg több sikerrel, mint Nagyváradon. Az egyik debreczeni lap szerint a körbe csupán a törvényhatósági bizottság tagjai léphetnek be. Czélja lesz, hogy a bizottság tagjait gyakorta összehozza, az érintkezést egymásközt elősegítse. A körben aztán minden városi ügyet alaposan előre letárgyalnak; pártatlanul az ügy érdekében jó eleve megvitatnak, hogy aztán rövid egy-két napra terjedő közgyűléseken a tárgysorozatba felvett ügyek minden fázisa tisztán álljon a bizottság tagjai előtt. A kör alapításának kérdése még a kezdet stádiumában van.

* Meglopott szakegyleti pénztár. Tegnap éjszaka az ács és kőműves szakegylet Kert- és Pecze-utcák sarkán levő helyiségébe, a nyitva felede ablakon keresztül ismeretlen tettes bemászott s feltörve a pénzszekrényt, 5 korona 51 fillért elemeltek. A tettes nyomozását a rendőrség elrendelte.

* A pápa a görögkatholikus magyarokhoz. A görög szertartású katolikus magyarok országos bizottságának elnökéhez **Vasary** Kolos biboros hercegprímás a következő leiratot küldte:

Méltóságos uram! Tegnap vettem **Rampolla** bibornok ur ő eminenciájának levelét, melyben úgy ő szentsége, mint a saját nevében köszönetet mond a görög szertartású magyar katolikusok jubileumi zárandoklatát megörökítő emlékkönyv megküldéséért. A bibornok ur értesítése szerint a szentatya szívesen vette a neki küldött példányt és apostoli áldását küldi mindazoknak, a kik az emlékmű kiadása körül fáradoztak. Midőn van szerencsém ezeket méltóságodnak ör. endetes tudomására hozni, maradok kiváló tisztelettel **Vasary** Kolos, bibornok hercegprímás.

* **Barabás Béla** társa. Dr. **Barabás** Béla országgyűlési képviselőnknek, kinek eddig is Aradon nagyforgalmu ügyvédi irodája volt, utóbb annyira igénybe veszi a politika minden idejét, hogy eddigi helyettesét: dr. **Tabakovits** György fiatal ügyvédet irodájába társul vette.

* **Debreczen** városának 15 tagu deputációja tisztelettel tegnap a kereskedelmi miniszternél, Kaszó alispán, Komlóssy főjegyző és Kovács Gyula képviselővel, kérve a minisztert, építtesse ki a Debreczen—tokaji utat, a mihez ők félmillió koronával hozzájárulnak. Hegedüs a deputációt szívesen fogadta, a kérelem teljesítését lehetőleg megígérte.

* **Mentők a képviselőház előtt.** **Pekár** Gyula országgyűlési képviselő tegnap délben egy egyfogatu kocsin a képviselőházból a Muzemkörét felé hajtattott. Az utca keresztezésénél kocsija összeütközött egy kétfogatu bérkocsival. Az összeütközés oly heves volt, hogy **Pekár** kocsisa leesett a bakról és súlyos agyrázkódást szenvedett. A súlyosan sérültet az első orvosi segélyben a képviselőházban részesítették, a honnét a mentők a Rókus-kórházba szállították. **Pekár** Gyulának az összeütközésnél baja nem történt, csupán a kalapja összetört.

* **Czivilizáció Kamerunban.** Németországi lapok nagy felháborodással irtak annak idején arról az embertelen kizsákolásról, melyet kameruni német kereskedők követtek el a benszülött négekkel. Mint Hamburgból táviratozzák, a kameruni (Délafrika) bíróság most hozott ítéletet ez ügyben, mely szerint **Wittenberg** hamburgi kereskedőt, aki egy néger karóba huzatott, öt évi fegyházra, **Keltanich** kölni származásu gyarmatoszt, aki egy néger őszekötözött kezét petroleummal öntötte le s aztán meggyújtotta, három évi fegyházra, **Haesloop** brémai kereskedőt, aki ostorral verte ki egyik néger szemét, nyolcz havi fogságra ítélték.

* **Egy notórius betörő.** Október hónapban Nagyváradon betört valami jómadár a Szaniszló-utczai Bölöny-kastélyba s onnét nagyobb értékű antik arany és ezüst ékszereket s más tárgyakat elvitt. Alig egy-két nap múlva Aradon Kintzig Ferencnéhez törtek be s 13000 koronát elloptak. Ez utóbbi betörés tettesét csakhamar elfogták Budapesten egy notórius betörő: **Gáspár** Lajos személyében. A betörőt, kinél nagy mennyiségű bűnlelet találtak, minden tagadása daczára, Aradra kísérték, ahol már bebizonyult, hogy a 13000 koronás lopást ő követte el. Mivel az aradi betörés módja teljesen azonos a Bölöny-házban elkövetett lopással, a nagyváradai rendőrség elkérte **Gáspár** Lajos arczképét. A jófirmában a Bölöny-ház házmesternője megösmerte azt az embert, aki tudakozódott Bölönyiek után, hogy Nagyváradon vannak-e? Azonkívül a Szaniszló-utczában állomásozó bérkocsisok és több pinczér látták ezt az embert a Bölöny-ház környékén járkalni. A további nyomozás végett a nagyváradai rendőrség bünyügyi osztályának egyik tisztviselője Aradra utazik.

* **Czim és rang illetékek.** Erdekes kimutatást közöl egyik lapársunk a czim és rangok után járó illetékekről, melyet közérdekű voltánál fogva mi is átveszünk. E szerint udvari tanácsosi czim és rangért (jellegért) jár 42,000 korona, pusztán a czimért 2,520 korona, királyi tanácsosságért 1050, asztalnok-ságért 315 korona. Püspöki czim után 1260, apáti czim után 840, a kanonoki czim után 310 korona. Nemességi rangok után jár, a grófi rangért új családnak 10,500 korona, a régiéknak 6300 korona, a bárói rangért új családnak 6300 korona, a régiéknak 4200, a nemességért 3150 korona. A díj valamennyi hiányzó fokozat után fizetendő úgy, hogy ha nem nemes grófi rangot nyer, nemcsak grófi, hanem bárói és nemességi díjat fizetni is köteles. A Mária Terézia-read vitézei a báróságért nem fizetnek s katonatisztek csak a díjak felét fizetik. Díjfizetési kötelezettség alá esnek a czimerek egyesítése 1575 korona s a nemesi előnév adományozása 630 korona. A Szent István-rendért jár a nagykeresztért 300, a középért 200, a kis keresztért 100 arany.

* **Az izraelita nőegylet tea-estélye.** A nagyváradai izraelita nőegylet kedélyes tea-estélyre készül. Szombaton, decz. 7-én este a Csarnok nagytermében tartják meg a pompásnak ígérkező összejövetelt, amelynek főerdeksége az lesz, hogy frakkos Ganimédek helyet parázs szemű, szebbnél-szebb fiatal uri hölgyek szolgálják fel a párolgó teát és méz-édes süteményeket. Semmiféle »zsarolás« nem lesz, mert két korona belépő díjért kapnak a vendégek teát és tea-süteményt. A tea-estély 9 órakor kezdődik.

* **Fenevadak a Bakonyban.** Az Esztergomgyében garázdálkodó fenevadak, melyek ellen formális hajtóvadászatot rendezett Esztergom és Bars vármegyék közönsége, csak nem akarnak jobb hazába költözni, már hogy a néhai nevet nem igyekeznek fölvenni. Sőt vigan garázdálkodnak tovább, csak hogy nem Fejérmegyében, hanem most Veszprémmegyében ütöttek tanyát. A hajtóvadászatok eredménye ugyanis nem az lett, hogy elpusztították a vadakat, hanem hogy neki szorították a Dunának; tegnapelőtt Bicskéről, tegnap pedig a megye északi községeitől vettek tudósítást, hol oroszánokat láttak. Bicskén egy uriház kapuját dönötte be s mikor a cselédség előrohant vasvillákkal felfegyverkezve, akkor a másfél öl magaságu kőfalon átszökte menekült. A Bakony vadállományán pedig valami megmagyarázhatlan félelmet észlelnek a vadászok, úgy, hogy a napokban Zircz utcáira menekült be a Bakonyból egy egész farka szarvas.

* **Találtatott egy arany kereszt,** igazolt tulajdonosa *Mendelényi Béla* rendőrfogalmazónál átveheti.

IRODALOM.

Katholikus Szemle. A *Mihályfi* Ákos dr. szerkesztésében megjelenő kitűnő havi folyóirat deczemberi száma a következő érdekes cikkeket tartalmazza: A kath. klérus törekvései az 1843—44. országgyűlés egyházi ügyeinek tárgyalása alatt, Sörös Pongrácztól. Itália a XX. század elején, Czirbusz Géza dr.tól. Ujabb regényeink, Bartha József dr.tól. Mint menyeyi tűzhely. Az élet célja. Költemények Patyi Istvántól. A kútnál. Elbeszélés. Szerb eredetű fordította Margalits Ede dr. Az európai hatalmak Kinában. Könyvismeretése és bírálatok.

Most, az év vége felé lehetetlen ezt a kitűnő szellemben vezetett, magas irodalmi és tudományos színvonalon álló folyóiratot a legmelegebben nem ajánlanunk olvasóink figyelmébe. Megjelenik évente 10-szer, egy-egy vas-tag, tartalmas füzetben. Előfizetési ára 10 ko-

rona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker. Szentkirályi-u. 28. sz.

A Szent István-Társulat tagjai az évi tagsági díj (3 frt 15 kr.) fejében kapják.

Igazságszolgáltatás.

A kisbíró verve jó.

Mult év augusztus vasárnapján bálba készült *Okány* község színe-virága. A selymes pruszkos leányok, pörge kalapu darutollas legények ugyancsak rakták a ropogást. Pengett a sarkantyú, s az *Írászi* testvérek — Béni, Bert, Jóska — hangja tulharsogta a zene akkordjait. *Nagy Feri*, a falu legdaliásabb legénye is ugyan-csak pörgette a falu legszebb Juliskáját.

Írászi Béniék sehogysem tetszett ez az állapot s meg is intervíolta Ferit:

— Hé koma, talán én is fordulnék egyet Julissal?

— Nem biz addig a míg birom, — s még jobban szorítá Feri magához a már alig lihegő leányt.

Írászi Béni nem érte be ily rövid visszatartással s szólna öcsceinek, erőszakkal akarták kivenni a leányt *Nagy Feri* karjai közül.

A dolognak parázs verekedés lett a következménye, s talán emberéletben is kár esik, ha *Horváth* Béni kisbíró uram rendre nem inti a duhajkodó legényeket.

— Micsoda, már kend is beleszól a kótaba? Mi?

— Fink! verve jó a kisbíró! Üssük! ...

S a négy legény egyetértve, közös akarat-tal, úgy helyben hagyták a kisbíró, hogy 10 napig nyomta az ágyát.

Ezen kis bál heczcz miatt ült tegnap a vádlottak padján a négy okányi legény, vádolva hatóság ellen elkövetett erőszak vétéségével.

Millye Gyula kir. táblabíró volt a büntető tanács elnöke, mely *Írászi* Bényt 21 napi, *Írászi* Bertit 14 napi és *Nagy* Ferit szintén 14 napi börtönre ítélte. *Írászi* József, tekintettel arra, hogy nem volt kellőleg bizonyítva bűnössége, a vád alól felmentetett.

Az ítéletben valamennyien megnyugodtak. Jogerős.

Szabó Pista, a tolvaj brigadéros.

Ki ne emlékezne azokra az egyöntetű, egyforma vakmerőséggel elkövetett bolt-betörésekre, melyeket az ügyészségi fogházból megszökött Szabó Pista vezetése alatt Mester Lajos, Hosszu János és Tóth László kipróbált betörők követtek el, tervszerűen.

Feltörték *Rosinger* Herman, *Tóth* Zsigmond és *Grósz* Albert kereskedők üzleteit s onnan mindent, mi szemnek, száznak és zsebnek kellemes elvittek, fölön csipte őket a rendőrség s be kvártélyozta valamennyit az ügyészség börtönébe.

Mester, Hosszu és Tóth ügyében már hónapokkal ezelőtt mondott ítéletet a kir. törvényszék büntető tanácsa.

Szabó István megszökvén a börtönből sokáig körözött, míg hurokra került. S így csak tegnap lett ügyében *Millye* Gyula táblabíró előklete alatt a főtárgyalás megtartva.

A tárgyalás folyamán számos lopás büntette derült, reá, melyeknek fejében 2 évi fegyházzal büntetett.

Ítélet jogerős.

A Kormos-ügy. Kormos Adolf kuriai bíró ellen tudvalevően a Szelle-féle affér kapcsán súlyos vádak merültek fel, olyan irányúak, a melyek árnyékukat legfelső igazságszolgáltató fórumunkra is rávetették. A ki ebben az ügyben Kormos Adolfon kívül kompromittálva volt: Szelle József aradi ügyvéd ne-jéről az aradi törvényszék határozott; megszüntette ellene az eljárást. A Kormos Adolf

kuriai bíró ellen szóló vádak mérlegelésére a budapesti törvényszék illetékességét mondták ki. A budapesti törvényszék vádtanácsának kellett ennek alapján az első nagyfoutosságu érdemleges döntést hoznia. A törvényszék vádtanácsa, melyben Czárán elnökölt, Kormos Adolfra, a kit 468. §-ba ütköző megvesztegetés vádjával vádoltak, a törvényszék megszüntette az eljárást. De mert fegyelmi vétség látszik fennforogni, az iratoknak a korona-ügyészséghez való áttételét rendelte el a bíróság. Kormos Adolf, mint kuriai bíró, tudvalevőleg ideiglenes nyugalomban van most. A főügyész felebbezett, minek folytán az iratok a királyi táblára mennek.

Elítelt párbajozók. *Jeszenszky* Béla és *Rigó* Lóránd joghallgatók a mult évben valami összeszólalkozásból kifolyólag kard-párbajt vívtak, melyben *Rigó* Lóránd könnyebb sérülést szenvedett. A nagyváradai kir. törvényszék büntető tanácsa tegnap foglalkozott az ügy-gyel s mindkét vádlottat 8—8 napi állam-fogház büntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Subancz.

Csütörtök: Doktor Klausz.

Péntek: A szívem (először.)

Szombat: Fauszt.

Vasárnap:) d. u. Boszorkányvár.

) este Ocskay brigadéros.

Lecouvreur Adrienne.

Kissé divatját multa a darab az igaz de finom csevegéseit egy kiváló művész kedvéért ma is szívesen meghallgatjuk. A régi iskola ügyes meseszöveje *Scribe* és a társalgás művésze, *Legouvé* az idők által művekre hordott avar alól is kitornek és jelességeiknek elismerést kívánnak.

A közönség azonban nem igen lelkesedett ezeken a jelességeken, a min nincs is mit esedálni. A viharos tapsokat u. i. első sorban a sugó érdemelte volna, a ki valóban derekas munkát végzett. Méltó az elismerésre, de a sugót megtapsolni még eddig nem volt szokás. Inkább pihentek hát a kezek.

A sugó kívül elismerést érdemelnek ám a szereplők is, kik fogyatékos szereptudásuk daczára nem nagyon rossz előadást produkáltak. *K. Hegyesi* Mari asszony, színházunk vendégművésznője mindenkit elbájolt szépségével, a 3. felvonásban imponált gyönyörű megjelenésével. Játéka is erőteljes volt és tetszett. *Szarvasi* (Maurice) több szereptudáshoz még több tensőséget kapcsolhatott volna, *Pataky* pedig minden inkább volt, mint finom, szellemes francia abbé. Egyedüli művészi alakítás, kidolgozott, igaz részletekkel teljes alakítás *Krasznay* Michonnetje volt. Ugyesen és sok igyekezettel játszottak: *E. Kovács* Mariska *Kacziány* Viola és *Bognár* János.

Szóval olyan vidéki dráma-előadás volt, a melyben nem tartja érdemesnek a színész megtanulni a szerepét, mert hiszen legfeljebb öt évben ha egyszer eljátszsa. —r.

»Carmen. Bizett örök szép zenéjü dalművéből már megkezdte a zongora próbákat *Váradai Aladár* karmester.

Dr. Klausz. Holnap este dr. Klausz mulattató vigjáték kerül színre, melyben a főszerepeket *Somogyiné*, *Erdélyiné*, *Szohner* Olga, *Bognár*, *Erdélyi*, *Krasznay*, *Bérczi* és *Deési* játszik. A kedves fehér estre ezut-tal is felhívjuk a nagyérdemű közönség figyelmét.

Szivem. Akik a »Szivem« sikerét már a főpróbán megjósolták, büszkének lehetnek éles látásukra, mert a két hónapos darab immáron megérte a 25-ik előadását a Vigszínházban, még pedig zsufolt házak előtt.

A »Szivem«-nek itt is sokszor fog taposni a mulatni vágyó közönség.

A »Bibliás ember« világhírű operát újítja fel az igazgatóság legközelebb. A darabban, melyet Müller Ottó tanít be, részt vesznek Székely Irén, Székely Anna, Pintér Imre, Perényi József, Nyárai Antal, Füredi József.

A színlapnak nincs szerzője. A kolozsvári kir. tábla elvi jelentőségű ítéletet hozott. Annak idején hirt adtunk arról, hogy Megyeri Dezső, kolozsvári színigazgató a kolozsvári Színházi Ujság szerkesztője ellen, a színlapok napokinti közléseért, szerzői jog bitortlása czímen pert indított. A kir. törvényszék el is ítélte Herczeg Jenőt, az Aradról elszármazott szerkesztőt, száz korona pénzbírságra. Fellebbezés folytán az ügy a kir. táblához került, hol a táblai tanács kimondotta, hogy a színlap nem szerzői mű s így védelemre igényt nem tarthat. Ennélfogva a tábla a törvényszék ítéletét megváltoztatta s az első bíróság által kirótt büntetés és következményei alól Herczeg Jenőt felmentette.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 68.

Idénybérlet 66.

Nagyváradon, szerdán, 1901. decz. 4-én

S U H A N C Z.

Operett.

S Z E M E L Y E K :

Özv. Meunierné	— — —	Benkő Jolán
Eliz	— — —	Lányi Edith
Józi	— — —	Ámon Margit
Bizot, gyámjuk	— — —	Bérezsi Gyula
Moren, tábornok	— — —	Pintér Imre
Emil, fia	— — —	Hunfi Imre
Moren bárónő	— — —	Székely Anna
Durand, fűszeres	— — —	Füredi József

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Szőnye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdetre 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap csütörtökön, decz. 5-én

Doktor Klausz.

Vigjáték

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irt: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Ilona.

34.

Valami kimondhatatlan, a meghatottsághoz hasonló fölindulás, a melyet nevetségesnek kortholt, vasmarokkal fojtogatta torkát. Erős elhatározással kérdezte végre:

— S a hugomhoz nem lesz szerencsém?

— Mária elment, hogy megtekintse a lakást, a melyet ma reggel béreltem. Csak két lépésnyi távolságban van, s néhány perc múlva itthon kell lennie. Aranyos kis lakás! Hálószobám és dolgozószobám lesz. Máriának is meglesz a saját szobája, az ebédlő igaz, egy

kicsit sötét, de a nappali, egyszerűen elragadó . . .

S az öreg ur az új otthon előnyeit ecsetelte bő szavakban, elragadtatását jelző mozdulatokkal. A gyermekessé vált öregnek önkénytelen nyilvánulása volt ez, a kit minden változás szórakoztat; de szavai egyszersmind elárulták az élvezetek emberét, az egoistát, a ki elsősorban saját érdekeit tartja szem előtt.

— Lefoglaltam, mihelyt megérkeztem, — folytatta meglegedetten, — mert hát jól ismerem ezt a mi kis lengyel Párisunkat. Ugy ám! Varsó és én, régi cimborák vagyunk már!

A mellékszobában ruhasuhogás hallatszott s magára vonta mindkettőjük figyelmét.

— Bizonyosan Mária! — jegyezte meg Plawiczki.

Majd hangosan bekiáltott:

— Te vagy, leányom?

— Igen, én vagyok, — felelt egy üde bang.

— Jer csak, vendégem van!

Mária az ajtóba lépett. Mikor meglátta Polanieczkit, meglepetés tükröződött arcán. A térfi föllállt s kezet nyujtva közeledett feléje. Hideg udvariassággal fogadta el a leány, majd atyjához fordult, mintha csak egyedül volnának.

— Megnéztem a lakást, — mondta. — Barátságos benyomást tett reám, csak attól tartok, hogy nagyon zajos lesz az utca.

— Minden utca zajos, — bizonyígtatta Plawiczki. — De nem is vagyunk ám falun.

— Igazad van, atyám! — felelte Mária. Engedd meg, hogy szobámban letegyem kalapomat, — s ezzel távozott.

— Nem fog visszatérni, — gondolta bosszusan Polanieczki. Azonban csalódott. Miután megsimította dús fekete haját, Mária újra a szobába lépett.

— Nem zavarok? — kérdezte.

— A legkevésbé sem, — válaszolt atyja. — Stas közt és köztem nem forog fönn többé tüzeti kérdés, a minek nagyon örülök. Ez az ur csupán udvariasságból keresett föl.

Polanieczki érezte, mint borítja el arcát a szégyenpir. Más irányba terelte a beszélgetést.

— Reichenhallból jövök, — intézte Máriához a szót, — Emilie asszony és Litka ezer üdvözlötet bíztak reám. S ez a megbízatás azon okok egyike, a melyek arra bátorítottak, hogy személyesen tegyem tiszteletemet.

A fiatal leány arcáról egy pillanatra eltűnt a hideg zárkózottság kifejezése, a mely védő pánczéllként övezte Polanieczkivel szemben.

— Emilie tudatta velem Litka újabb rosszullétét, — jegyezte meg. — Hogyan érz most magát a kedves gyermek?

— Hála Istennek, a roham nem ismétlődött.

— Emilie már bizonyosan irt, de Krzemienbe czimezte levelét.

— Utánad fogják küldeni — szakította félbe Plawiczki. — Intézkedem, hogy mindent utánunk küldjenek.

— S nem is mennek többé falura?

— Nem, nem térünk többé vissza, — felelt Mária büszke közönyösséggel.

Néhány pillanatra elhallgattak. Polanieczki tekintete a fiatal leány arcára tapadt, míg vihar dulta keblét. A vonzerő, a melyet Mária reá gyakorolt, hatalmasabb volt minden okoskodásnál. Igen, ő volt az eszménykép, a melyről annyit ábrándozott, az egyedüli, a kiválasztott, szerelmének egyetlen igazi tárgya.

(Foly. köv.)

TAVIRATOR.

Tisztujtás Vasvármegyében.

Nagyszombat, decz. 3. Vasvármegye törvényhatóságának mai közgyűlése a tisztujtó közgyűlést december 19-ére tűzte ki. Reiszig Ede főispán indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy István Vilmos megyéspüspököt

kinevezése alkalmából feliratilag és küldöttség útján üdvözli, installációján pedig testületileg képviselteti magát. Elhatározták továbbá, hogy a megyei ötödik aljegyzői állást megszüntetik és annak javadalmazását a többi jegyzők fizetéséhez csatolják. Az alispáni állásra egyetlen jelölt, Bezerédj helyettes alispán. A főjegyzőségre Herbszt kőszegi főszolgabíró és Mesterházy Gedeon a jelöltek. A megüresedett állásokra a pályázati kérvények december 7. délután 5 óráig adandók be. A közgyűlés után a főispánnal fényes ebéd volt. (M. T. I.)

A súlyos ítélet hatása.

Budapest, decz. 3. (Saját tud. táv.) *Werona Medea* bűnügyét, — ki saját atyja üzletébe tört be — ma tárgyalta a *milanói* törvényszék. Az elnök kérésére, a kuszált haju, izgatott uri leány elmondja szerencsétlen sorsának kezdetét.

— *Rubeskó* törvényszéki jegyzőhöz akart apám férjhez adni, én azonban *Foska Ettoret* városi irnokot szerettem s atyám ellenzése daczára szeretője lettem. Apám kedvesemet még hivatalából is elűzte s midőn pereltem örökségem, elutasítottak minden fórumon, ekkor határoztuk el, hogy önmagunknak keresünk igazságot s kezdődtek a betörések s raboltuk ki apám üzletét.

A leányt *másfél évi fegyházra* ítélte el a milanói törvényszék.

Az ítélet kimondása után a vádlott szinte örvöngve ordította: *Mit?! Másfél évi fegyház?* Ugyanazon törvénybíró, mely engem kiforgatott vagyonomból, most sujt, mert bántottam a másét, — a király nevében! *Gyűlölöm apámat! Gyűlölöm a törvényt . . .* (Elnök kivezetteti a vádlottat.)

A leány ezen kitörése után *Antazzó* Antal bíró feláll s lemond tisztéről, mivel ezen pillanatban hite a törvény igazságában megingott.

A bíró kijelentése nagy szenzációt keltett.

Apoló-intézet elmebetegek részére.

Kassa, decz. 3. Kassa város köztörvényhatósági bizottságának három napon át tartott közgyűlése ma gróf Pongrácz Ferencz indítványára elhatározta, hogy elmebetegek számára apoló-intézetet létesítenek, mert a kórház e czélra szüknek bizonyult és eddig az elmebetegeket a rendőrségi börtönben ápolták. A köztörvényhatóság az erre vonatkozó költségelirányzatot elfogadta. Elfogadta továbbá az általános költségelirányzatot, ellenben a pótdadó-javaslatra vonatkozó indítványt elvetette és a pótdadó a jövő évre 30 százalék marad. (M. T. I.)

Anarkisták kizárása.

Budapest, decz. 3. (Saját tud. táv.) Mint Washingtonból jelentik, Roosevelt elnök a kongresszushoz ma megküldött izenetében elődjéről melegen megemlékezvén, felszólítja a kongresszus tagjait, hogy sürgősen csináljanak törvényt az anarkisták kizárására. Vitessenek oda, a honnan jöttek, hiszen büntettek éppen oly nemzetközi jogellenesek, mint a kalózkodás, vagy rabszolgakereskedés. S mint hirlik, az anarkisták kizárására szóló törvényjavaslat rövidesen tárgyalás alá is kerül.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, decz. 3.
Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.30
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, decz. 3.
Oszták hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasut	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	433.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. decz. 3-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.50
Magyar koronajárdék	94.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	121.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	118.75
Magyar földtebermentesítési kötvény 4%	93.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.90
Horváth-szlavónföldtebermentési kötvény	93.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	174.50
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	146.—
Oszták járadék papirban	98.50
Oszták járadék ezüstben	89.50
Oszták járadék aranyban	118.90
Oszták korona járadék	95.50
Oszták államsorsjegyek	139.50
Oszták magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbank részvény	657.—
Oszták hitelintézet részvény	649.—
Párisi vista	95.15
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.03
Németbirodalmi márka	117.10
London vista	289.30
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kitünő borok.

Szőlőmből beköltözvén, lakásomon úgy idej ujbort, mint ó kiváló finom palaczkozott boraim — literes üvegekben — úgy nagyváradi, mint ménesi és gyoroki szőlőim terméséből eladók 32 krtól 1 f. 20-ig literenként, üveg nélkül.

6 üvegen felüli megrendelést házhoz is küldök.

Telefon-szám 406.

230-10-0

Molnár Lajos,

Schlauch-tér, 18.

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

225-0-129

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Nagy Occasió a keleti áruházban

Nagyvárad, Fő-utca 2. sz. Bazár-épület.

Nagy raktár

csak valódi Perzsa-, Smyrna- és Indus-
szőnyegekben

szalonok, ebédlők és férfi-szobák részére

Nagy választék pamlag átvétőkben, karamani függönyök és portierek.

Remek keleti himzések!

Zongora-, ágy- és asztalterítők!

Török párnák 2.30-tól feljebb!

Csak mig a készlet tart!